

Saneren versus bemiddelen

Onderzoek naar de meerwaarde van schuldsaneren en een Borgfonds

S

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Argumenten saneren versus bemiddelen.....	4
3.	Hoe bereiken we dat gemeenten meer gaan saneren?.....	9
	Bijlage: respondenten	11

S

1. Inleiding

Schuldsanering is in veel gevallen te verkiezen boven schuldbemiddeling.¹ Bij een schuldsanering is de schuldenaar in één keer van al zijn schuldeisers af en heeft hij in feite nog maar één schuldeiser: de kredietverlener. Dat neemt direct heel veel stress weg. De schuldenaar kan bovendien gewoon een aanvullende zorgverzekering afsluiten en als hij werk aanvaardt, merkt hij dat direct in zijn portemonnee. Voor de schuldeiser is sanering prettig, omdat hij niet meer minstens drie jaar de boeken open hoeft te houden. En het bespaart de schuldhulpverlener enorme administratieve lasten die gemoeid zijn met het verwerken van wijzigingen in de situatie van schuldeisers en schuldenaren gedurende de driejarige aflosperiode. Zo was althans de gedachte bij aanvang van dit onderzoek.

Toch zien we dat gemeenten in de meeste gevallen kiezen voor schuldbemiddeling. Zo blijkt uit het [Jaarverslag](#) van de NVVK dat er in 2017 twee keer zo vaak bemiddeld als gesaneerd werd.² Waarom is dat? Klopt onze aanname dat sanering in veel gevallen beter is, niet? Of zijn er andere redenen waarom gemeenten niet vaker saneren? Wat dat laatste betreft, vermoeden we bij aanvang van het onderzoek dat veel gemeenten niet over een kredietfaciliteit beschikken en/of het risico niet willen nemen dat de schuldenaar het krediet niet terugbetaalt. Het instellen van een Schuldenborgfonds zou wellicht die belemmeringen kunnen wegnemen.³ Deze vragen en aannames vormden de aanleiding voor twee onderzoeken.

Een eerste onderzoek is uitgevoerd door Yvonne van der Vlugt en Kwink Groep. Deze onderzoekers richten zich vooral op de cijfers. In het voorjaar van 2018 is daartoe een enquête uitgezet onder gemeenten.

Het rapport dat voor u ligt, beschrijft de uitkomsten van een tweede onderzoek dat een meer kwalitatieve insteek heeft. In interviews met gemeenten, commerciële schuldhulpverleners, kredietbanken en schuldeisers⁴ is gevraagd welke voorkeuren en overwegingen er zijn bij de keuze voor bemiddeling of sanering. Dit onderzoek is uitgevoerd door Joke de Kock en Martijn Schut.⁵ In dit rapport wordt regelmatig verwezen naar de bevindingen van Yvonne van der Vlugt en Kwink Groep.

Beide onderzoeken zijn mogelijk gemaakt door de fondsen RDO Balije van Utrecht, Adessium Foundation, Fonds1818 en de Gravin van Bylandt stichting. De NVVK en SUNN traden op als opdrachtgever. In verband met de financiering door Fonds1818 is in dit kwalitatieve onderzoek een extra accent gelegd in het werkgebied van Fonds1818. In beide onderzoeken is ook gekeken naar de meerwaarde van een 'sociaal leenfonds' zoals SUN Zoetermeer dat in 2016 instelde. De bevindingen rond het sociaal leenfonds worden in een apart rapport gepresenteerd.

¹ In de gedragscode ([module schuldregeling](#)) van de NVVK staat uitvoerig beschreven hoe schuldsanering ('saneringskrediet') en schuldbemiddeling worden uitgevoerd.

² 12.500 bemiddelingen versus 6.400 saneringen (in het jaarverslag aangeduid als 'saneringskredieten').

³ In haar [Jaarverslag 2008](#) schreef de NVVK al: 'Er wordt gewerkt aan een voorstel om de sociale kredietverlening landelijk dekkend te krijgen, onder andere door onderzoek te doen naar een landelijk waarborgfonds.' Dat onderzoek is niet afgerond.

⁴ In de bijlage treft u een overzicht van respondenten.

⁵ Joke is mede-initiatiefnemer voor dit onderzoek. Tevens was zij voorzitter, nu erevoorzitter van de NVVK en daarnaast hoofd schuldhulpverlening in Tilburg. Martijn is zelfstandig adviseur en bestuurslid van stichting Van Schulden Naar Kansen, het Landelijk Stimuleringsnetwerk Thuisadministratie (LSTA) en voorheen bestuurslid van SUNN en het Dekkers-Fonds.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zetten we de argumenten voor en tegen bemiddeling en sanering op een rij. In hoofdstuk 3 geven we antwoord op de vraag of een Schuldenborgfonds een goede manier is om ervoor te zorgen dat meer gemeenten (meer) gaan saneren. Ook noemen we een aantal alternatieven om dit te bereiken.

2. Argumenten saneren versus bemiddelen

Zonder uitzondering stelden onze gesprekspartners dat gemeenten (veel) vaker het instrument schuldsanering zouden moeten kiezen. Een enkele gemeente werkt zelfs uitsluitend al met saneringen, bijvoorbeeld Amsterdam. Een aantal malen werd door respondenten genoemd dat 80% tot 90% van de schuldregelingen een schuldsanering zou moeten zijn. Veelgenoemde redenen waarom nu niet vaker wordt gesaneerd:

- 'Het is historisch zo gegroeid.' We hadden en hebben het instrument niet op de plank liggen en mede daarom nooit overwogen om het in te zetten.
- 'De NVVK geeft de voorkeur aan bemiddeling.' Dit argument hebben we meerdere keren gehoord. De NVVK herkent zich hier echter niet in. Wellicht berust dit op een misverstand of op uitspraken in het verleden. Mogelijk heeft dit te maken met het feit dat toenmalig Minister Zalm van Economische Zaken het kredietbanken verbod om (winstgevende) kredieten van meer dan € 5.000 te verstrekken.
- 'Er is een risico dat de schuldenaar het saneringskrediet niet terugbetaalt.' Dit geluid komt vooral van de werkvloer van schuldhulpverleners die voor de 'veiligheid' kiezen voor het instrument met het minste risico. Het argument werd zelden genoemd op beleids-, management- of bestuurlijk niveau.
- Het instrument schuldsanering is niet beschikbaar, omdat er geen kredietfaciliteit of borgstelling is. In de gevallen waar wij dit konden achterhalen, ligt daar geen principiële besluit aan ten grondslag. Vrijwel altijd ontbreekt de kredietfaciliteit of borgstelling vanwege gebrek aan kennis over schuldhulpverlening.

Perspectief	Saneren	Bemiddelen
Schuldenaar	• De schuldenaar heeft nog maar één schuldeiser en wordt niet meer 'lastig gevallen' door andere schuldeisers. • Er wordt maandelijks een vast bedrag afgelost. • Inkomensschommelingen en verandering in huishoudsituatie hoeven niet meer te worden doorgegeven en 'verantwoord'. • Psychologische effect daarvan is belangrijk. Overzicht geeft rust en minder stress.	• Er blijft gedurende 3 jaar een schuld openstaan bij alle schuldeisers. Indien de aflossing niet vlekkeloos verloopt, kunnen schuldeisers hun reguliere incassotraject weer opstarten. Schuldenaar kan dit als stressvol ervaren. • Alle wijzigingen m.b.t. inkomen, reiskosten, gezinssamenstelling, verhuizing, overuren, zijn van invloed op het Vrij Te Laten Bedrag (VTLB). Schuldenaar moet alles doorgeven en wordt vaak geconfronteerd met een ander VTLB, wat voor verwarring zorgt of achterstand op de boedelrekening.

Perspectief	Saneren	Bemiddelen
	• Extra inkomsten zijn vrij besteedbaar. Dit motiveert om (meer) te gaan werken.⁶	• Extra inkomsten gaan naar schuldeisers. Dit motiveert niet om (meer) te gaan werken.
Betaalgedrag	• Betaalgedrag is beter. Schuldenaar is 'dankbaar' voor het in één keer afkopen van alle schulden en voelt morele plicht tot terugbetaling aan kredietverstrekker. • Schuldsanereringen leiden vaker tot een schone lei.⁷ Goede begeleiding (coaching, budgetbeheer, beschermingsbewind) is hierbij een belangrijke voorwaarde. • Alle respondenten die hierover een uitspraak hebben gedaan, bevestigen dat verreweg het grootste deel van het saneringskrediet (95% of meer) in 3 jaar wordt terugbetaald.	• Schuldenaar ervaart stress, omdat het wijzigingen in inkomen, reiskosten, gezinssamenstelling, verhuizing, overuren e.d. moet 'verantwoorden'. Vaak weet hij niet welke wijzigingen relevant zijn. Dit heeft een negatieve invloed op het betaalgedrag. • Schuldbemiddelingen leiden minder vaak tot een schone lei.
Schuldeiser	• Schuldeiser krijgt direct zijn geld. • Profiteert niet van inkomensstijging in 3-jarige afloperiode. • Schuldeiser heeft geen last van inkomensdaling. • Schuldeiser kan het dossier sluiten en bespaart incasso- en administratiekosten. • Schuldeiser kan direct in rekening gebrachte BTW terugvragen bij Belastingdienst. • Voorstel % kwijtschelding is hetzelfde als bij bemiddeling. De in dit onderzoek geïnterviewde schuldeisers geven aan meestal de	• Schuldeiser moet 3 jaar de boeken open houden en maakt administratiekosten. • Schuldeiser profiteert van inkomensstijging in 3-jarige afloperiode. De meeste respondenten geven echter aan dat de feitelijke inkomensstijging vrijwel nooit substantieel is en dat de extra opbrengst niet opweegt tegen de administratiekosten.⁸ • Schuldeiser heeft wel last van inkomensdaling. • Schuldeiser kan niet direct in rekening gebrachte BTW terugvragen bij Belastingdienst.

⁶ Onderzoekers van de HvA vonden geen stevige ondersteuning voor hun hypothese dat schuldsanering sterker dan schuldbemiddeling motiveert om te gaan werken. De onderzoekers zeggen er wel bij, dat we de onderzoeksresultaten als 'voorlopig' moeten interpreteren en dat er vervolgonderzoek nodig is. (*Schuldenvrij; de weg naar werk?* HvA, maart 2016).

⁷ Kwink Groep schrijft: 'De NVVK rapporteert in haar jaarverslagen een slagingspercentage van saneringskredieten van 92% in 2016, ten opzichte van een slagingspercentage van 51% voor schuldbemiddelingstrajecten. Hierbij is echter gerekend met een eenvoudig gemiddelde; het gemiddelde antwoord van respondenten wordt niet gewogen naar aantal saneringskredieten dat ieder van hen verstrekt. Wanneer wordt gewerkt met een gewogen gemiddelde op basis van de enquête van dit onderzoek komt het slagingspercentage van saneringskredieten uit op 81%. Ter vergelijking; het gewogen slagingspercentage van schuldbemiddelingstrajecten op basis van de enquête van dit onderzoek komt uit op 71%. Gelet op voorgaande opmerkingen is het slechts mogelijk om een heel voorzichtige indicatie te geven dat het slagingspercentage bij saneringskredieten iets hoger lijkt te liggen dan bij schuldbemiddelingstrajecten.' En: 'Goede cijfers over het uiteindelijke percentage dat moet worden afgeboekt zijn niet beschikbaar. Gesprekspartners geven aan dat dit percentage laag ligt en dat het totaal afgeschreven bedrag niet significant is voor de totale begroting van de afdeling schuldhulpverlening.'

⁸ Kwink Groep concludeert hetzelfde.

Perspectief	Saneren	Bemiddelen
	voorkeur te geven aan sanering. M.n. bij grote (landelijke) schuldeisers heeft dit duidelijk de voorkeur. Deurwaarder geeft aan dat opdrachtgever bij schuldbemiddeling zelden geïnteresseerd is in uitkomst heronderzoek.	• Voorstel % kwijtschelding is hetzelfde als bij sanering. • Pas na 3 jaar weet je of traject geslaagd is. Tot die tijd kan er nog van alles misgaan. • Uitvoeringskosten gemeente komen deels voor rekening van schuldeisers.⁹
Gemeente	• Lagere uitvoeringskosten. Mutaties in inkomen en huishoudsituatie hoeven niet meer te worden besproken en verrekend. • Het risico dat schuldenaar het saneringskrediet niet volledig terugbetaalt, is zeer beperkt. Alle respondenten die hierover een uitspraak hebben gedaan, bevestigen dat verreweg het grootste deel van het saneringskrediet (95% of meer) in 3 jaar wordt terugbetaald. • Borg staan of zelf krediet verstrekken is niet mogelijk wanneer gemeente 'art. 12 gemeente' is.¹⁰	• Hogere uitvoeringskosten. Een schuldbemiddeling inclusief heronderzoeken kost 8 uur per jaar meer dan bij sanering. Denk aan kosten als: wijzigingen verwerken, bankafschriften controleren, VTLB doorbetalen, vakantiegeld berekenen etc. • Art. 12 status is geen belemmering.
Bewindvoerder	• Betaalplan kan worden uitgevoerd door bewindvoerder.	• Schuldhulpverlener moet betrokken blijven bij uitvoering betaalplan.
Commerciële schuldhulpverlener	• Commerciële schuldhulpverlener saneert alleen wanneer er borgstelling en kredietfaciliteit aanwezig zijn. • Sanering kost minder tijd en levert dus minder op.	• Bemiddeling kost meer tijd en is dus lucratiever. • Geen kredietfaciliteit en borgstelling nodig.
Zorgverzekering	• Schuldenaar kan aanvullende zorgverzekering afsluiten.	• Schuldenaar kan niet bij alle zorgverzekeraars een aanvullende zorgverzekering afsluiten.
Perspectief op inkomensverbetering	• Sanering is vooral geschikt wanneer er geen of nauwelijks perspectief is op inkomensverbetering. Bijvoorbeeld bij werknemers met vaste baan, bijstandsgerechtigden zonder sollicitatieplicht, arbeidsongeschikten,	• Schuldbemiddeling is vooral geschikt wanneer de kans op substantiële inkomensstijging reëel is. Bijvoorbeeld wanneer de schuldenaar een opleiding volgt met baangarantie.

⁹ In de Gedragscode Schuldhulpverlening van de NVVK is vastgesteld dat de schuldhulpverlener 9% van de doorbetaalde bedragen aan de schuldeisers in rekening mag brengen, plus eventueel de kosten van financieel beheer (€ 6 per maand). Deze (periodieke) kosten worden bij schuldsanering meestal niet of slechts ten dele in rekening gebracht.

¹⁰ Gemeenten die over lange tijd grote financiële tekorten op de begroting hebben, moeten hun financiële zelfstandigheid voor een deel inleveren (art. 12 Gemeentewet).

Perspectief	Saneren	Bemiddelen
	eenoudergezinnen, oudere werknemers of gepensioneerden. • Wanneer afloscapaciteit laag is, weegt verwachte opbrengst extra inkomen bij bemiddeling niet op tegen uitvoeringskosten (voor gemeente en schuldeisers). Eén van de respondenten geeft aan daarom standaard te saneren wanneer de afloscapaciteit lager is dan € 150. • Wanneer de afloscapaciteit hoog is, en er dus een hoog saneringskrediet moet worden verstrekt, trekt de gemeente veel risico naar zich toe, in het voordeel van schuldeisers. In Tilburg ligt deze grens bij ca. € 450 per maand, dus rond € 18.000 in totaal.¹¹ • Naast stabiliteit van inkomen, worden door respondenten ook andere factoren genoemd die van invloed kunnen zijn op de kredietwaardigheid van de schuldenaar, denk aan verslaving, recidive en stabiliteit van de woon- en leefsituatie. In deze gevallen is minder goed eenduidig vast te stellen of SK of SB beter is.	• De meeste gesprekspartners geven aan dat de feitelijke inkomensstijging vrijwel nooit substantieel is en dat de extra opbrengst niet opweegt tegen de administratiekosten. • Wanneer de afloscapaciteit hoog is, heeft schuldbemiddeling de voorkeur, omdat het risico op niet terugbetalen dan bij de schuldeisers blijft liggen. • Bij verslaving, recidive en stabiliteit van de woon- en leefsituatie is minder goed eenduidig vast te stellen of SK of SB beter is.
Vaste lasten leveranciers (huur, energie, zorgpremie, etc.)	• Wanneer schuldenaar niet aan lopende verplichtingen voldoet, kan de oorspronkelijke kwijtgescholden achterstand niet meer worden geclaimd.	• Schuldeiser (of ingeschakeld incassobureau) moet bijhouden of achterstand wordt afgelost, en daarnaast monitoren of lopende vaste lasten worden betaald. • Wanneer schuldenaar niet aan lopende verplichtingen voldoet, kan de oorspronkelijke volledige achterstand weer worden geclaimd.
Dwang-akkoord	• Eenvoudiger te realiseren	• Lastiger te realiseren
Jongeren	• Steeds meer gemeenten kiezen bij jongeren voor sanering, omdat er geen of weinig afloscapaciteit is (met studielening kan niet worden afgelost. Vaak laag betaalde wisselende baantjes).	• Afloscapaciteit is meestal nihil of klein. Uitvoeringskosten zijn daardoor relatief hoog in verhouding tot opbrengst bij inkomensverbetering.

¹¹ Kwink Groep schrijft: 'De meeste gemeenten hebben een maximumbedrag voor saneringskredieten ingesteld (sommige respondenten noemen het bedrag van € 5.000).'

Perspectief	Saneren	Bemiddelen
	• Perspectief op substantiële inkomensverbetering binnen 3 jaar is bij doelgroep met problematische schulden beperkt, omdat er nog geen werkervaring is opgedaan en geen opleiding afgerond. • Jongeren kunnen langere periode niet goed overzien. • Sanering geeft meer rust om te werken of opleiding te volgen.	• Intensief bemiddelingstraject kan belemmering vormen om (meer) te gaan werken of opleiding te volgen.
Maatschappelijke opvattingen	• 'Je maakt het burgers wel heel gemakkelijk om van hun schulden af te komen'.¹² Het is inderdaad voor de schuldenaar in potentie eenvoudiger. Maar dat wil niet zeggen dat een schuldsanering niet 'zwaar' is. Het VTLB is bij aanvang hetzelfde als bij schuldbemiddeling. Ook de aflosperiode (3 jaar) is even lang. Bovendien kan de gemeente de voorwaarden bepalen waaronder het krediet wordt terugbetaald. Denk aan meewerken aan re-integratie, budgetcoaching, budgetbeheer, scholing, hulpverlening, etc.	• Een enkele schuldeiser geeft aan dat de schuldenaar er überhaupt met een <i>minnelijke</i> regeling te gemakkelijk van af komt, gaat daarom niet akkoord met een minnelijk voorstel en neemt voor lief dat hij een kleiner deel van zijn vordering terugkrijgt in de 'strengere' Wsnp.

¹² Kwink Groep citeert respondenten: 'We slaan een beetje door in de gedachte dat mensen zo snel mogelijk van hun schulden af moeten zijn. Een 'maximale inspanning' gedurende 36 maanden hoeft niet verkeerd te zijn, zelfs niet als die maximale inspanning niet leidt tot meer aflossing.' En: 'Makkelijk, druk is van de ketel, kans is groter dat ze weer in schuld komen doordat ze niet leren anders te budgetteren'.

3. Hoe bereiken we dat gemeenten meer gaan saneren?

Het onderzoek bevestigt wat ons betreft dat gemeenten vaker zouden moeten saneren. De aanname dat de risico-inschatting van gemeenten de reden is dat er relatief weinig wordt gesaneerd, lijkt echter niet te kloppen. Ook concluderen we dat er voor het stimuleren van saneringen betere of in elk geval gemakkelijker te realiseren alternatieven zijn dan het Schuldenborgfonds.

1. **Gemeenten informeren.** Een gebrek aan kennis over schuldhulpverlening bij gemeenten is één van de belangrijkste redenen waarom er weinig gesaneerd wordt. Gemeenten moeten geïnformeerd worden op zowel bestuurlijk- beleids- als uitvoerend niveau. Via bijvoorbeeld NVVK, VNG, Divosa, ministerie van SZW en Programma Schouders Eronder. Er kan worden gewezen op de meerwaarde van saneren en het feit dat het risico zeer beperkt is. Tevens wordt daarbij aangeven hoe gemeenten borgstelling en een kredietfaciliteit kunnen realiseren. Voor schuldhulpverleners zou er een afwegingskader moeten komen: wanneer kies je voor SK of SB? Uit dit onderzoek en het onderzoek van Kwink Groep blijkt dat gemeenten zelf geen duidelijk afwegingskader hebben.
2. **Borgstelling regelen.** We verwachten op basis van het onderzoek dat de meeste gemeenten wel borg willen staan. Mocht een enkele gemeente dat niet willen, dan kan een bank (met voldoende vermogen) of een publiek-privaat schuldenborgfonds wellicht borg staan. Bij een regionale kredietbank die voldoende vermogen heeft, is borgstelling niet per se nodig. Maar voor bijvoorbeeld commerciële schuldhulpverleners wel. Eén respondent wijst op de mogelijk perverse prikkel dat de schuldhulpverlener zich niet optimaal inzet (met bijvoorbeeld coaching, budgetbeheer of beschermingsbewind) om ervoor te zorgen dat de schuldenaar netjes aflost; het risico is immers afgekocht. Kwink Groep wijst ook op deze 'Moral Hazard'. De perverse prikkel is echter goed te voorkomen met een goede overeenkomst, financieringswijze en stevig toezicht.
3. **Saneringskrediet beschikbaar stellen.** De gemiddelde hoogte van het saneringskrediet was in 2016 ruim € 5.000. Gemeenten mogen geen kredieten verstrekken, maar kunnen het wel inkopen bij bijvoorbeeld een kredietbank. De kredietbank kan per saneringskrediet een vaste vergoeding vragen of de kosten dekken uit de rente. Als de kredietbank voldoende vermogen heeft, dan is een borgstelling niet per se noodzakelijk. Er zijn verschillende kredietbanken die ervoor open staan om meer gemeenten de kredietfaciliteit te bieden, zo blijkt uit dit onderzoek. Mogelijk kan hiermee zelfs landelijke dekking worden gerealiseerd. Mocht dat niet het geval zijn, dan zou alsnog een lokaal of regionaal publiek-privaat schuldenborgfonds wellicht een alternatief kunnen zijn. Gemeenten kunnen ook zelf een kredietfaciliteit creëren, door bijvoorbeeld een kredietbank op te richten, maar dit heeft behoorlijk wat voeten in de aarde.

Voor de inrichting van een publiek-privaat Schuldenborgfonds zou de formule van het Sociaal Leenfonds Zoetermeer kunnen worden gehanteerd: Eenmalig wordt een bedrag in een fonds beschikbaar gesteld voor het verstrekken van kredieten. Met een bedrag van € 15 miljoen kunnen 3.000 saneringskredieten á € 5.000 worden verstrekt.¹³ Het fonds is revolverend, omdat het krediet in 3 jaar wordt terugbetaald. Het deel dat niet wordt terugbetaald (2% tot 5%) kan worden gedekt uit de beleggingsopbrengst van het fonds. Uitvoeringskosten worden

¹³ Het Sociaal Leenfonds verstrekt renteloze sociale kredieten van € 1.750 tot € 2.500 afhankelijk van huishoudsamenstelling. 98% van deze sociale kredieten wordt terugbetaald, zo is de ervaring.

gedragen door overheid en/of particuliere fondsen. Het fonds kent uitsluitend toe aan (schuld)hulpverleners met een goed hulpverleningsplan en 'te-goeder-trouw' toets voor hun cliënt. SunZ en andere SUN's en fondsen hebben hiermee al decennia lang ervaring.

Tot slot

De fondsen RDO Balije van Utrecht, Adessium Foundation, Fonds1818 en de Gravin van Bylandt stichting maakten dit onderzoek naar de meerwaarde van publiek-private samenwerking rond een Schuldenborgfonds mogelijk. De conclusie is echter, dat er voor het stimuleren van saneringen waarschijnlijk betere of in elk geval gemakkelijker te realiseren alternatieven zijn dan het Schuldenborgfonds. Bij deze alternatieven hoeft niet noodzakelijkerwijs sprake te zijn van publiek-private samenwerking. Dat betekent echter niet dat de steun van de fondsen zinloos is geweest. Het onderzoek heeft ertoe geleid dat het onderwerp weer op de agenda is gekomen bij gemeenten. Er lijkt bij zowel schuldeisers als gemeenten brede steun te zijn om op grotere schaal te gaan saneren. Bovendien is de oprichting van een Schuldenborgfonds nog niet helemaal uit beeld. De steun van de fondsen heeft hoe dan ook nu al een belangrijke bijdrage geleverd aan het verbeteren van de schuldhulpverlening en het bestrijden van de schuldenproblematiek.

Bijlage: respondenten

- Apeldoorn - Gerda Vrouwerf
- De GKB – Jan Tingen, Felix Schattevoet
- Delft – Mieke Robben
- Den Haag – Bert van Leeuwen
- Goede Gieren en Amargi - Pieter Hilhorst
- Haarlem en Zandvoort – Corinne Visser
- Incasso MKB - Van Arkel groep
- KBvG en Flanderijn - Michel van Leeuwen
- Kredietbank Amsterdam - Jan Siebols (oud-directeur)
- Leiden en Leiderdorp – Gabrielle van der Loo
- Neder-Betuwe en Buren – Jenneke Wieberdink
- PLANgroep – Annemieke Swart
- Schuldingo en Bindkracht - André Moerman
- 's-Hertogenbosch – diverse collega's
- SUN Groningen – Bert van Putten
- Tilburg – Joke de Kock
- Universiteit Leiden – Nick Huls
- Paul de Haan, fiscalist en adviseur SUNN
- Andries de Jong, oud-directeur SUNN.

SCHUT

MARTIJN SCHUT

Rijksstraatweg 16
3545 NA Utrecht
06 - 5176 5099
info@martijnschut.eu

BTW: NL1424 35429 B01
IBAN: NL59 INGB 0006 6776 02
KvK: 61734063
www.martijnschut.eu